

БІЗНЕС-МОДЕЛЬ ЯК УПРАВЛІНСЬКИЙ ІНСТРУМЕНТ БАНКУ

**Заяць Едуард Леонідович
Тарасевич Наталія Вадимівна**

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

З огляду на сучасні реалії інтеграції України в світовий економічний простір, де чинники національної специфіки ведення бізнесу дають лише короткострокові переваги, важливим для вітчизняних комерційних банків є розуміння переваг та резервів покращення концепції стратегічного управління.

Все частіше управлінські компетенції, а не доступні на ринку цінні трудові та матеріальні ресурси виявляються запорукою вагомих переваг організацій в боротьбі як з іноземними, такі з вітчизняними конкурентами. Проте будь-який управлінський фактор має спиратися на чітку та зрозумілу стратегію банку, важливим елементом якої є обрана банківською установою бізнес-модель.

Дослідженню спектру питань пов'язаних із поняттям «бізнес-модель банку» присвячено небагато наукових праць українських вчених-економістів, серед яких слід виділити Д. Гриджука [1], Ю. Онищенко [2], Д. Покідіна [3] та В. Рашкована [3], які зробили вагомий внесок у дослідження як теоретичних основ, так і практичної реалізації формування й використання бізнес-моделей банків.

Загалом бізнес-модель банку можна представити як загальну схему організації діяльності банку і його складових частин, що описує внутрішні і зовнішні взаємодії, які здійснюються для задоволення запитів клієнтів, порядок управління фінансовими ресурсами і визначення цільових ринкових сегментів, механізми отримання економічних вигод з проведених операцій тощо.

Звісно ж, що сучасну бізнес-модель організації необхідно розглядати комплексно, не обмежуючись виключно внутрішніми бізнес-процесами та ефективним використанням власних ресурсів, а й з огляду на взаємовідносини організації із зовнішнім середовищем і, в першу чергу, зі своїми клієнтами (споживачами банківських продуктів та послуг).

Подібний підхід виходять із того, що сьогодні конкуренція здійснюється між бізнес-моделями організацій, а конкуренція в сфері продуктів є лише її зовнішнім проявом, тому що не продукти, а ефективність процесів їх створення та надання здатні приносити банківським організаціям довгостроковий успіх.

Бізнес-модель повинна дозволяти проводити необхідні корегування шляхом включення в неї нових чи зміні деяких складових частин, в тому числі пріоритетних напрямків діяльності. У цьому випадку модель виступає в якості інструменту для досягнення цільових установок функціональними підрозділами комерційного банку. Стратегія розвитку, що містить модель ведення бізнесу комерційного банку, забезпечує отримання уявлення про майбутній стан банку, з одного боку, і можливість внесення змін в стратегію розвитку комерційного банку - з іншого.

Бізнес-модель банку є певним управлінським інструментом, тому її зміст та структура мають бути розроблені з урахуванням основних систем управління банком, а саме з системою управлінням бізнес-процесами, системою управлінням організаційною структурою та персоналом, управлінням ризиками, управлінням проектами, системою стратегічним управлінням тощо[1, с.47].

Отже, банківська бізнес-модель має розглядатися як певне представлення основи діяльності банку через сукупність стратегічних рішень, що описують внутрішні і зовнішні бізнес-процеси, які здійснюються для задоволення запитів клієнтів. Включення бізнес-моделі відкритого типу в загальну стратегію розвитку комерційного банку забезпечує можливість зміни напрямки розвитку з урахуванням тенденцій фінансового ринку, проте зі збереженням загального стратегічного напрямку розвитку банку. В сучасних умовах існує об'єктивна необхідність переходу від застосування оціночних моделей на основі експертних оцінок, а також аналітичних на базі кількісних методів до моделей імітаційного моделювання на базі сучасних інформаційних технологій. Такий тип моделей може розглядатися як інформаційний інструментарій на всіх рівнях оперативного управління банківськими операціями і банком загалом.

Список джерел:

- 1.Гриджук Д.М. Управлінська структура сучасної бізнес-моделі банку. Економіка та держава. 2018. №9. С.44 – 48.
2. Onyshchenko Y. Banking business models in Ukrainian banking system. Baltic Journal of Economic Studies. Riga: Izdevnieciba “Baltija Publishing”. Vol. 1. №2. 2015. P. 115-121.
- 3.Рашкован В., Покідін Д. Кластерний аналіз бізнес-моделей українських банків: застосування нейронних мереж Кохонена. Вісник Національного банку України. 2016. № 12. С. 13-40.